Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Lausunto

10.2.2022

VN/17/2022
VN/17/2022-TEM-6

Valtiovarainvaliokunta

Työ- ja elinkeinoministeriön asiantuntijalausunto vuoden 2022 lisätalousarvioesitykseen (HE 2/2022)

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää lausuntonaan hallituksen esitykseen (HE 2/2022 vp) eduskunnalle vuoden 2022 lisätalousarvioksi seuraavaa:

Hallituksen esityksessä vuoden 2022 lisätalousarvioksi esitetään työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan lisämäärärahoja 200 miljoonaa euroa. Lisäksi pääluokkaan ehdotetaan uusittavaksi vuodelta 2021 käyttämättä jäänyt 40 miljoonan euron valtuus.

Yritysten kustannustuki

Hallitus antaa lisätalousarvioesitykseen liittyen hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta.

Kustannustuesta annettavassa hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yritysten määräaikaisesta kustannustuen annettua lakia siten, että pienten yritysten sulkemiskorvausta ja matkailu- ja ravintola-alan sekä tapahtuma-alan yritysten kustannustukea muutettaisiin. Sulkemiskorvauksella kompensoitaisiin koronapandemian hallintaan liittyvien sulkemismääräysten ja yleisötilaisuuksien kieltämisen aiheuttamia vahinkoja yritystoiminnalle. Kustannustuella kompensoidaan lievempien rajoitusten kielteisiä vaikutuksia rajoituksista kärsiville toimialoille ja yrityksille.

Lakimuutoksessa ehdotetaan, että sulkemiskorvaukseen olisivat oikeutettuja yritykset, joiden tilat on suljettu tai joiden järjestämäksi tarkoitettu yleisötilaisuus on kielletty pandemian hallintaan liittyvän säädöksen tai viranomaismääräyksen johdosta. Kieltoon rinnastettaisiin rajoitus, jonka johdosta tilaisuuden järjestäminen muuttuisi ilmeisen mahdottomaksi. Viranomaisen antama lievempi rajoitus tai suositus ei olisi laissa tarkoitettu sulkemistoimi. Korvauksen piiriin eivät kuuluisi tilaisuudet, joiden osalta koronapassin käyttö olisi sallittu.

Sulkemiskorvausta voidaan myöntää enintään 2,3 miljoonaa euroa pienelle yritykselle, jonka tilat on COVID-19-pandemian hallintaan liittyvän säädöksen tai viranomaisen määräyksen nojalla pidetty kokonaan tai osin suljettuina asiakkailta 21.12.2021-28.2.2022. Vertailukautena käytetään

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Työ- ja elinkeinoministeriö				
PL 32 00023 Valtioneuvosto	Aleksanterinkatu 4 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 1606 2160 +358 9 1606 2160	kirjaamo.tem@gov.fi www.tem.fi

marraskuuta 2021. Sulkemiskorvausta voidaan myöntää myös yritykselle, jonka järjestämäksi tarkoitettu yleisötilaisuus on kielletty.

Sulkemiskorvausta myönnetään yrityksen (ml. toiminimiyrittäjät) palkkoihin ja niiden sivukuluihin sekä joustamattomiin liiketoimintakuluihin kuten vuokrakulut, joiden osalta huomioidaan 70 %:a kuluista. Kielletystä ja peruuntuneesta yleisötilaisuudesta korvataan palkkakustannukset täysimääräisesti ja muista kuluista 70 %.

Kustannustukea voidaan myöntää matkailu-, ravintola-alan ja tapahtuma-alan yrityksille. Kustannustuen (6. hakukierros) tukikausi on 1.12.2021-28.2.2022. Liikevaihdon tulee olla laskenut vertailukaudesta 25 %. Vertailukausi vaihtelee yrityksen arvonlisäverokäytännön (tilitys kuukausittain, neljännesvuosittain, vuosittain) mukaan ollen 1.12.2019-29.2.2020/1.1.-31.3.2019/1.1.-31.12.2019 tai 11/2021 niiden yritysten osalta, jotka perustettu em. arvonlisäverokausien jälkeen. Tukea voidaan myöntää myös muiden alojen yrityksille, jotka osoittavat hakemuksessaan, että sen liiketoiminta tai yrityksen asiakaskunta on kärsinyt pandemian hallintaan liittyvistä rajoitustoimista. Tukea voidaan myöntää enintään 2,3 miljoonaa euroa yritykselle (konsernille).

Sulkemiskorvauksen ja kustannustuen arvioitu kustannusvaikutus on 231 miljoonaa euroa. Kustannus on pyritty arvioimaan pohjautuen sulkemiskorvauksen kevään 2021 toteutuman sekä kustannustuen aiemmilla ja erityisesti viidennellä, rajoitustoimien vaikutuksia torjumaan keskittyneellä kierroksella tukeen oikeutettujen ja tukea hakeneiden yritysten määrään ja viimeisimpiin saatavilla oleviin arvonlisäverotietoihin. Sulkemiskorvauksen osuus on 130 miljoonaa euroa ja kustannustuen osuus 101 miljoonaa. Vuoden 2022 lisätalousarvioon esitetään momentille *Yritysten kustannustuki (32.40.43)* 200 miljoonan euron määrärahaa sulkemiskorvauksen ja kustannustuen toimeenpanemiseksi, minkä lisäksi aiemmilta kustannustukikierroksilta arvioidaan jäävän käyttämättä 45 miljoonaa euroa vuoden 2021 määrärahaa, jolloin käytettävissä sulkemiskorvauksen ja kustannustuen VI-hakukierroksen toimeenpanoon on yhteensä 245 miljoonaa euroa.

Valtiokonttori jatkaisi kustannustukea myöntävänä toimijana. Toimeenpanoa varten lisätalousarvioesitys sisältää 4,5 miljoonan euron lisäyksen Valtiokonttorin toimintamenoihin (*28.20.01).*

Yöjunaliikenteen palvelutason parantaminen

Vuoden 2021 kolmannessa lisätalousarviossa eduskunta hyväksyi työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan 40 miljoonan euron valtuus (*32.01)*, jonka perusteella liikenne- ja viestintäministeriö oikeutettiin solmimaan VR-Yhtymä Oy:n kanssa vuosille 2022—2030 enintään 40 000 000 euron sopimus, jonka perusteella VR-Yhtymä Oy hankkii uuden yöjunarungon vaunukaluston yöjunaliikenteen palvelutason parantamiseksi.

Kestävä matkailu 2030 -ohjelman mukaisesti liikenne- ja viestintäministeriön on tarkoitus korottaa yöliikenteen palvelutasoa VR:n kanssa neuvoteltavassa enintään yhdeksänvuotisessa henkilöjunaliikenteen ostosopimuksessa siten, että VR käynnistää vuoden 2022 aikana yhden uuden yöjunarungon vaunukaluston hankinnan. Kyseessä olisi yhdeksän makuuvaunun ja kahdeksan autovaunun kokonaisuus.

Neuvottelut liikenne- ja viestintäministeriön ja VR:n välillä ovat jatkuneet vuoden 2022 puolella ja sopimus on tavoitteena solmia alkuvuoden aikana. Sopimuksen solminen edellyttää vuodelta 2021 käyttämättä jääneen **valtuuden uudistamista vuodelle 2022**.

Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen –momentin päätösosan tarkistus

Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen (*32.30.42)* momentin päätösosaan esitetään **teknistä korjausta**. Momentin valtuutta myönnetään lain valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi mukaisesti. Lakia muutettiin vuonna 2021 ja siten momentin päätösosaan esitetään kirjattavaksi 1.11.2021 voimaan tullut laki (758/2021), mikä mahdollistaa momentin valtuuden ja määräraha käyttämisen voimassaolevan lain mukaisesti.

Johtaja, ohjausyksikkö ja talous Mika Niemelä